

Ελλάδα - Αλβανία: Πρόοδος και προκλήσεις

Τών **ΙΩΑΝΝΗ ΑΡΜΑΚΟΛΑ** και **ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΙΑΚΑ**

Ενα χρόνο μετά την έναρξη της κρίσης γύρω από τη σύλληψη Μπελέρη, οι στάσεις της ελληνικής κοινής γνώμης παρουσιάζουν έντονη, αν και όχι δυσεξήγητη, αμφισβήτηση. Αυτό προκύπτει από σχετική έρευνα για την Αλβανία, τους Αλβανούς και τις ελληνοαλβανικές σχέσεις που υλοποίησε η Μονάδα Ερευνών Κοινής Γνώμης και Αγοράς του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σε συνεργασία με το Πρόγραμμα Νοτιοανατολικής Ευρώπης του **EUIAMET**, και την ευγενική υποστήριξη του Ιδρύματος Konrad Adenauer - Γραφείο Ελλάδας και Κύπρου. Η έρευνα υλοποιήθηκε στις 15-21 Απριλίου 2024 σε ένα δείγμα 1.165 αποκρινόμενων στο σύνολο της επικράτειας.

Πέντε χρόνια μετά την προηγούμενη αντίστοιχη έρευνα που πραγματοποιήσαν οι δύο φορείς το 2019, τα πορίσματα καταγράφουν σημαντική βελτίωση σε δείκτες που μετρούν τις κοινω-

νικές και οικονομικές σχέσεις, αλλά στασιμότητα, ή και μικρή επιβάρυνση, στα διμερή και πολιτικά θέματα. Πιο συγκεκριμένα, μπορούμε να εντοπίσουμε τα εξής ευρήματα:

Πρώτον, τα προβλήματα σε πολιτικό επίπεδο και οι αρνητικές στάσεις για τις διμερείς διαφορές παραμένουν. Οι θετικές κρίσεις για την Αλβανία αυξήθηκαν (19,5%), αλλά οι ουδέτερες και οι αρνητικές κρίσεις υπερτερούν σαφώς. Υπάρχει μικρή αύξηση του ποσοστού εκείνων που θεωρούν τις διμερείς σχέσεις «κακές», ενώ ο ένας στους δύο ερωτώμενους θεωρεί τις σχέσεις «ούτε καλές ούτε κακές». Υπάρχει υποχώρηση του ποσοστού εκείνων που θεωρούν ότι παραβιάζονται τα δικαιώματα της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία, αλλά το ποσοστό είναι γενικά πολύ υψηλό (70%). Συγχρόνως, σχεδόν οκτώ στους δέκα ερωτώμενους (79,5%) θεωρούν κάπως

ή πολύ σημαντικό να έχει καλές σχέσεις η Ελλάδα με την Αλβανία.

Δεύτερον, η υπόθεση Μπελέρη, που μονοπόλησε το ενδιαφέρον των ελληνικών ΜΜΕ, φαίνεται να αποτελεί επιβαρυντικό παράγοντα, αλλά σε μικρότερο βαθμό από το αναμενόμενο. Μόνο δύο στους δέκα ερωτώμενους (18,5%) θεωρούν το θέμα ως το πιο σημαντικό ζήτημα στις διμερείς σχέσεις. Συγχρόνως, η κοινή γνώμη αναγνωρίζει ότι τα ελληνικά ΜΜΕ είχαν μάλλον μονόπλευρη στάση ως προς το θέμα, ενώ θεωρεί ότι ΗΠΑ και χώρες της Ε.Ε. δεν υποστήριξαν την Ελλάδα στην εν λόγω υπόθεση.

Αλλά, τρίτον, υπάρχουν σημαντικά στοιχεία βελτίωσης των σχέσεων σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο. Οι θετικές κρίσεις για τους Αλβανούς εν γένει αυξήθηκαν κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες από το 2019 στο 57%, με τις αρνητικές κρίσεις μόλις στο 6,5%. Αυξήθηκαν κατά 19 ποσοστιαίες

μονάδες από το 2019 εκείνοι που θεωρούν ότι οι δύο χώρες είχαν αμοιβαία οφέλη από τις οικονομικές τους σχέσεις. Εντυπωσιακά θετικά και διαρκώς βελτιούμενα είναι τα ποσοστά στάσεων στο θέμα της αλβανικής μετανάστευσης. Τρεις στους τέσσερις ερωτώμενους (77,5%) θεωρούν ότι οι Αλβανοί μετανάστες συνέβαλαν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας. Περισσότεροι από οκτώ στους δέκα (82,5%) δεν βλέπουν καμία απειλή από την αλβανική μετανάστευση. Ενώ σχεδόν εννέα στους δέκα θεωρούν τα παιδιά των Αλβανών μεταναστών πλήρως ενσωματωμένα στην ελληνική κοινωνία.

Τέλος, τα δυναμικά στρώματα της ελληνικής κοινωνίας δείχνουν περισσότερο θετικά διακείμενα προς την Αλβανία και τους Αλβανούς. Για παράδειγμα, η υποστήριξη στην ένταξη της Αλβανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολύ υψηλότερη στις ηλικίες 17-34,

καθώς και στους ερωτώμενους υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Η μεγάλη εικόνα που διαμορφώνεται από την έρευνα αναδεικνύει τη σημαντική βελτίωση των σχέσεων σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, με τα αρνητικά στερεότυπα που κυριαρχούσαν σε προηγούμενες δεκαετίες να έχουν δώσει τη θέση τους σε θετικές εκτιμήσεις και σαφώς βελτιωμένες σχέσεις. Η δε επιτυχής ενσωμάτωση των Αλβανών στην οικονομική και την κοινωνική ζωή του τόπου μας αποτελεί ιδιαίτερα θετικό παράδειγμα όχι μόνο για την περιοχή μας αλλά και για όλη την Ευρώπη, στην οποία ο εθνολαϊκισμός και η ανισοχμία για τη μετανάστευση είναι σε κατακόρυφη άνοδο.

Η θετική αυτή εικόνα όμως θα μπορούσε να υπονομευθεί από τα συνεχιζόμενα διμερή προβλήματα, από την έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κυβερνήσεων, καθώς και από εκατέρωθεν

άστοχες και για εσωτερική «κατανάλωση» ενέργειες, που τείνουν να κλιμακώνουν τις διπλωματικές εντάσεις. Είναι επιτακτική ανάγκη να βρεθεί τρόπος συνεννόησης και αποκλιμάκωσης της κρίσης που επικρατεί στις σχέσεις Ελλάδας - Αλβανίας από τη σύλληψη Μπελέρη και εφεξής. Γι' αυτό θα χρειαστούν διπλωματικές πρωτοβουλίες και κατανόηση για τις ευαισθησίες της κάθε πλευράς.

Ο κ. Ιωάννης Αρμακόλας είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και κύριος ερευνητής και επικεφαλής του Προγράμματος Νοτιοανατολικής Ευρώπης του **EUIAMET**.

Ο κ. Γιώργος Σιάκας είναι επικουρικός καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και διευθυντής Ερευνών της Μονάδας Ερευνών Κοινής Γνώμης και Αγοράς του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.